

Vlaams
Parlement

ingediend op **987** (2016-2017) – Nr. 2
20 december 2016 (2016-2017)

Verslag

namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening,
Energie en Dierenwelzijn
uitgebracht door Gwenny De Vroe

over het voorstel van resolutie

van Rob Beenders, Joris Vandenbroucke en Bart Van Malderen

betreffende de stijgende waterfactuur

Samenstelling van de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn:

Voorzitter: Tinne Rombouts.

Vaste leden:

Piet De Bruyn, Andries Gryffroy, Bart Nevens, Axel Ronse, Ludo Van Campenhout, Wilfried Vandaele;
Robrecht Bothuyne, Lode Ceyssens, Tinne Rombouts, Valerie Taeldeman;
Gweny De Vroe, Lydia Peeters;
Rob Beenders, Bruno Tobback;
Johan Danen.

Plaatsvervangers:

Jelle Engelbosch, Sofie Joosen, Jos Lantmeeters, Jan Peumans, Grete Remen, Sabine Vermeulen;
Sonja Claes, Jos De Meyer, Bart Dochy, Katrien Partyka;
Mathias De Clercq, Willem-Frederik Schiltz;
Bert Moyaers, Els Robeyns;
Elisabeth Meuleman.

Toegevoegde leden:

Stefaan Sintobin;
Hermes Sanctorum-Vandevoorde.

Documenten in het dossier:

987 (2016-2017) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

INHOUD

1. Toelichting	4
2. Bespreking	4
3. Stemming	7
Gebruikte afkortingen	8

De Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening, Energie en Dierenwelzijn besprak op 29 november 2016 het voorstel van resolutie van Rob Beenders, Joris Vandenbroucke en Bart Van Malderen betreffende de stijgende waterfactuur (*Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 987/1).

1. Toelichting

Rob Beenders is blij met de snelle agendering die voor het lid aangeeft hoe belangrijk het punt ingeschat wordt. De indieners willen proactief reageren op de aankondiging van een stijgende waterfactuur. De Watergroep kondigde aan dat ze een tariefvoorstel met hogere drinkwatertarieven hebben ingediend bij de Waterregulator. Dat zou betekenen dat per 1 januari 2017 de waterfactuur oploopt. Het voorstel van resolutie is opgesteld om te voorkomen dat de waterarmoede toeneemt, met vier concrete punten:

- ten eerste wordt aan de Vlaamse Regering gevraagd om in een sociale correctie te voorzien voor iedereen die leeft onder de armoedegrens, een OMNIO-statuuut heeft of in schuldbemiddeling of -begeleiding zit;
- tegelijk wordt gevraagd om het vast recht te hervormen, waardoor het forfaitair aandeel in elke factuur dezelfde is, onafhankelijk van de gezinssamenstelling. Het mag ook nooit meer dan 15 percent van integrale factuur bedragen. Dat maakt dat de wanverhouding wegvalt tussen een single die 86 euro vast recht betaalt en een gezin van vijf dat niets betaalt aan vast recht;
- er wordt ook om de invoering van een eenheidstarief verzocht zodat elke Vlaming, ongeacht de woonplaats, dezelfde prijs betaalt voor een basispakket water. Dat vermijdt een oneerlijke prijszetting waarbij bijvoorbeeld een emmer water in Hasselt meer kost dan in Antwerpen;
- men vraagt tot slot aan de Vlaamse Regering om geen enkele beslissing te nemen die de waterfactuur kan doen stijgen tot het algemeen waterverkoopreglement en de hervorming van de waterfactuur geëvalueerd zijn.

De watermaatschappijen hebben gecommuniceerd dat ze zich op basis van het investeringsprogramma genoodzaakt zien de tariefverhoging door te voeren. De investeringsplannen zijn echter nog niet ingediend of goedgekeurd, merkt het lid op. De deadline voor de investeringsplannen ligt vast op eind 2017. Het lijkt Rob Beenders derhalve sterk die als fundament voor een prijsstijging te gebruiken. Hij meent dat een chronologische evolutie beter is. Het voorstel van resolutie is volgens hem dan ook broodnodig. Hij vraagt dan ook om algemene steun.

2. Bespreking

Valerie Taeldeman heeft waardering voor het voorstel van resolutie. Ze gaat terug op het decreet van eind 2015 waarmee het Vlaams Parlement heeft beslist een onafhankelijke instantie in het leven te roepen, de WaterRegulator, die over de prijsverhogingen zou gaan (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 459/6). Diverse adviesraden onderschreven de toekenning van die bevoegdheid aan de WaterRegulator. De stemming gebeurde meerderheid tegen onthouding van de oppositie. Er was dus geen verzet. Rob Beenders juichte in de commissiebesprekingen zelfs toe dat een onafhankelijke regulator zou worden aangeduid voor prijscontrole.

CD&V is gevoelig voor sociale correcties en onevenwichten. Het lid herhaalt wat in de beleidsbrief Omgeving staat, namelijk dat in 2017 aan de VMM de opdracht wordt gegeven om een grondige evaluatie te houden van de nieuwe waterfactuur, die op 1 januari 2016 in voege trad. Snellere aanpassingen lijken het lid voorbarig. Ze pleit ervoor om die evaluatie ten gronde te bespreken in de commissie om water als basisrecht te bestendigen.

Johan Danen verwacht nog meer omhaal over de waterfactuur en stelt dat het ook niet eenvoudig is om een tariefmethodologie uit te werken. De WaterRegulator heeft een belangrijke rol, die voor het lid evenwel losstaat van de mogelijkheden van de Vlaamse Regering om maatregelen te nemen die armoede moeten aanpakken en voorkomen. Dat lijkt hem het doel van het voorstel van resolutie en dat steunt Groen. Ook andere zaken stoten de fractie tegen de borst, met name de afschaffing van de gratis kubieke meter water. Het lid is zich ervan bewust dat gratis niet bestaat, en dat water niet mag worden verspild. Hij vindt het wel onzin te denken dat mensen de facto dat gratis water zouden verspillen, want iedereen verbruikt sowieso meer dan wat gratis toegekend werd. Groen zal het voorstel van resolutie steunen en werkt aan een eigen voorstel voor een alternatieve waterfactuur, om deze eerlijker en menselijker te maken.

Bart Nevens stipt aan dat ook N-VA niet voor prijsstijgingen in de waterfactuur is. Het is voor de partij wel zo dat de verantwoordelijkheid moet gelegd worden waar ze thuishoort, met name bij de watermaatschappijen. Zij vragen de verhoging. Die maatschappijen bestaan uit vennoten, of beter gezegd gemeenten en dus politici die op de raad van bestuur het voorstel van de directie al dan niet goedkeuren. N-VA wil vooral dat men niet vergeet ook de kostprijs van die hele organisatie mee in rekening te nemen. Het gaat om structuren die al jaren draaien rond directiecomités, raden van bestuur, provinciale comités enzovoort, met name allemaal organen die beslissingen nemen in de intercommunales en niet langer verantwoord zijn ten aanzien van de kostprijs die dit meebrengt. Op de vergaderingen zelf van de raden van bestuur moeten sommigen nog ter plekke bekijken wat er op de agenda staat. N-VA heeft aan minister Joke Schauvliege gevraagd om een benchmark te houden en na te gaan wat een verantwoorde kost is. Dat gaat breder dan een prijs per liter, het gaat ook over de saneringsbijdrage, de kost van de structuur van een watermaatschappij enzovoort. Het behelst ook de mogelijke synergieën tussen watermaatschappijen en bijvoorbeeld elektriciteitsmaatschappijen.

De IWVB is de duurste Vlaamse watermaatschappij, en wordt gegijzeld door Vivaqua, een Brusselse watermaatschappij, waarbij ze duur water moet aankopen. Daar raakt men niet onderuit. De statuten zijn zo geschreven om alle voordelen naar Brussel te laten vloeien. Dat is niet meer van deze tijd, stelt het lid. Het kan niet dat intercommunales zomaar de prijs bepalen. De WaterRegulator is in dit opzicht een goede zaak om een onafhankelijke beoordeling te krijgen van wat werkelijk de prijs van drinkwater verrechtvaardigt, welke de uitdagingen er zijn en de verantwoording ervan en te onderzoeken of een eventuele spreiding moet worden voorgesteld. De VMM heeft dus vele vragen te beantwoorden vooraleer de minister meegaat in een traject van de watermaatschappijen.

Nog belangrijker is de armoedebestrijding, oppert het lid. Voor mensen die het moeilijk hebben om de eindjes aan elkaar te knopen heeft de N-VA er steeds voor gepleit om niet naar individuele oplossingen te zoeken voor elke probleem, maar wel te gaan voor een globale visie. Daarom is het horizontaal permanent armoedeoverleg in het leven geroepen. Dat bestaat uit Vlaamse aandachtsambtenaren armoede en middenveldorganisaties die de signalen van het terrein kunnen inbrengen. Binnen de werkgroep die is opgericht in het kader van sociale correcties, kan men dan een aanpak uitwerken. De studie loopt. N-VA wil een allesomvattende sociale correctie bewerkstelligen. Ondertussen zijn er ook heel wat lokale besturen die voorzien in instrumenten om de rekeningen te verzachten voor wie het moeilijk heeft, dat op vraag van die middenveldorganisaties. Dat moet ook voor die doelgroep basisrechten zoals drinkwater en wonen garanderen.

Samenvattend vindt het lid het voorbarig te beweren dat alles onrechtvaardig is en er niets gebeurt. Er zijn een aantal instrumenten en de WaterRegulator moet

zijn rol kunnen spelen en zorgen dat er geen onnodige kosten gemaakt worden inzake de drinkwaterfactuur.

Gweny De Vroe stelt dat de evaluatie van de recent hervormde drinkwaterfactuur zeker aan de orde is. Het moest de bedoeling zijn tot een uniforme factuur te komen, een uniforme structuur. Er zijn evenwel regionale verschillen in de tarieven en dat zal zo blijven, meent het lid. De kostenstructuren van de drinkwatermaatschappijen zijn verschillend. Ook Open Vld is tegen prijsstijgingen. Wat waterarmoede betreft, is er volgens haar alles aan gedaan om dat te voorkomen. Voor mensen in moeilijkheden is er met de hervorming een korting toegekend van 75 percent. Dat is van belang, maar een evaluatie moet uitsluitend brengen.

Rob Beenders vindt de reacties tegenstrijdig. Enerzijds is het te vroeg om te evalueren, anderzijds acht men het ook dringend. Hij wijst de leden met de vinger dat ze hadden moeten luisteren naar de argumenten van zijn partij bij de stemming over het bedoelde decreet: alle pijnpunten die als "oneerlijk" beschouwd worden, zijn daar als dusdanig al aangekaart. Dan was er geen evaluatie nodig, stelt hij. Het lid pleit ervoor niet tweemaal dezelfde fout te maken en het voorstel van resolutie te steunen.

Sp.a is zeker voor een sterke regulator, die zelf nog versterkt en uitgebreid mag worden. Ondertussen is minister Joke Schauvliege wel bevoegd voor één bepaalde drinkwatermaatschappij, de Watergroep. Het voorstel van resolutie richt zich dan ook daarop: die watermaatschappij dient de prijsstijgingen in en alludeert aan investeringsplannen die nog niet eens zijn goedgekeurd. Zij kan er derhalve voor zorgen dat er geen prijsstijgingen worden goedgekeurd, meent Rob Beenders. Met het decreet is bepaald dat er tariefplannen zouden worden ingediend. Als dat er niet had ingestaan, dan zouden die er nu niet zijn voor de volgende zes jaar. De zwarte piet doorschuiven naar de drinkwatermaatschappijen lijkt het lid niet correct. Deze zijn nog niet in staat geweest om de financiële impact van de hervormde waterfactuur te evalueren en nu hen wordt gevraagd om tariefplannen in te dienen is het logisch dat ze op zeker spelen.

De structuren hervormen is prima, oppert hij, maar als dan blijkt dat er voor 50 miljoen euro geïnvesteerd moet worden, dan lijkt een paar mandaten afschaffen geen oplossing voor die financiële uitdaging. Het lid vraagt om de evaluatie zo snel mogelijk te houden. Als het voorstel van resolutie niet wordt goedgekeurd dan wil hij alvast de WaterRegulator uitnodigen om te weten op welke criteria de tariefplannen beoordeeld worden. Dan kan uitgelegd worden waarom ze al dan niet goedgekeurd worden en is duidelijk waarop ze geëvalueerd moeten worden.

Valerie Taeldeman stipt aan dat de tariefplannen met de zesde staatshervorming een gewestbevoegdheid zijn geworden. Daarvoor velde de federale minister bevoegd voor Consumentenzaken een oordeel. Eind 2015 is er door het Vlaams Parlement voor geopteerd niet langer de politiek dat te laten oordelen, maar wel een onafhankelijke regulator. Iedereen, zonder uitzondering, vond dat prima.

Het lid ziet zelf ook enige tegenstrijdigheid in het betoog van Rob Beenders. Hij vraagt in het voorstel van resolutie om zo snel mogelijk te voorzien in een sociale correctie voor al wie onder de armoedegrens leeft, wie een OMNIO-statuuut heeft of budgetbegeleiding krijgt, maar in het vierde punt vraagt hij om geen enkele beslissing te nemen vooraleer de waterfactuur geëvalueerd is. Voor CD&V is armoedebestrijding een cruciale factor en het lid kijkt uit naar de grondige evaluatie van de VMM, die ze in de commissie wil bespreken.

Tinne Rombouts herinnert aan het felle debat over de installatie van de VREG en hoe de neutraliteit primordiaal werd geacht. Die neutraliteit wordt inzake de

WaterRegulator niet in vraag gesteld en dus lijkt het haar merkwaardig dat men er van uit zou gaan dat die zijn werk niet goed zou doen, rekening houdend met wat in het parlement is goedgekeurd en beslist. Elke watermaatschappij draagt verder haar eigen verantwoordelijkheid en moet bekijken hoe ze het best aan de opgelegde voorwaarden kan voldoen en blijven voldoen. Daarom worden de tariefplannen opgevraagd. Ze zijn niet overal dezelfde, en dat lijkt het lid vanzelfsprekend. Dat zou leiden naar een fusie of één grote maatschappij en dan is het niet zeker of Rob Beenders wel krijgt wat hij vraagt. Het verschil in houding ten aanzien van de diverse regulators verbaast haar. Net als de vraag aan de minister om in te grijpen op tariefvoorstellen.

Rob Beenders stelt dat Tinne Rombouts alles op een hoop gooit en herhaalt dat de minister bevoegd is voor de Watergroep. Ze duidt de voorzitter aan en de helft van de leden van de raad van bestuur. Ze kan bij de tariefverhogingen derhalve een rol spelen.

De neutraliteit van de VMM stelt het lid niet in vraag maar de VREG komt wel geregeld spreken in de commissies. Het lijkt hem dan een goed idee om ook de VMM uit te nodigen en zo te weten hoe ze tot een beoordeling komt. Het punt van de investeringsplannen blijft knagen. Hoe kan de WaterRegulator oordelen over plannen die nog niet eens ingediend zijn?

Het lid heeft het gevoel dat men onduidelijkheid schept om het voorstel van resolutie niet te hoeven goedkeuren en zo mensen die in de waterarmoede zitten of erin dreigen terecht te komen door de prijsverhoging, niet tegemoetkomt. Zo haalt men de tegenstrijdigheid van punt 1 en 4 aan en stelt men dat uitstel de beste weg is. Wat de indieners vragen is een budgetneutrale oefening voor de Vlaamse overheid om ervoor te zorgen dat iedereen die in armoede zit of erin dreigt terecht te komen, een sociale correctie krijgt zoals bij elektriciteit het geval is. Het feit dat de meerderheid zelf vraagt om een dringende evaluatie impliceert dat men toegeeft dat er problemen zijn. Sp.a reikt daarin de hand en raadt aan te luisteren naar wat leeft onder de Vlamingen. De kleine waterverbruiker die rationeel omspringt met water, betaalt meer dan vroeger, stelt het lid.

Valerie Taeldeman hoopt dat na een grondige evaluatie van de doorgevoerde hervormingen men, indien dit nodig zou blijken, eensgezind tot onderbouwde hervormingen kan komen die ten goede komen van wie het moeilijk heeft of dreigt te komen.

3. Stemming

Ter stemming gelegd wordt het voorstel van resolutie van Rob Beenders, Joris Vandenbroucke en Bart Van Malderen betreffende de stijgende waterfactuur (*Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 987/1) verworpen met 8 stemmen tegen 3.

Tinne ROMBOUTS,
voorzitter

Gwenny DE VROE,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

IWVB	Intercommunale voor Waterbedeling in Vlaams-Brabant
VMM	Vlaamse Milieumaatschappij
VREG	Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt